

تب هموراژیک کریمه کنگو

Crimean Congo fever

تب کنگو یک تب ویروسی خونروی دهنده است که توسط گروه نایروویروس ایجاد می‌شود. گرچه اولین موارد بروز آن به صورت تک گیر بوده است، اما در سال ۱۹۹۸ در پاکستان ۴ مورد بیماری با ۲ مورد مرگ و در افغانستان ۱۹ مورد بیماری با ۱۲ مورد مرگ دیده شد.

این بیماری برای اولین بار در سال ۱۹۴۴ در کریمه اوکراین دیده شد، که به آن تب خونروی دهنده کریمه را دادند. در سال ۱۹۶۹ به این نتیجه رسیدند که عامل ایجاد کننده تب کریمه مشابه عامل ایجاد کننده آن بیماری است که در سال ۱۹۵۶ در کنگو شایع شد، لذا نام تب هموراژیک کریمه- کنگو به بیماری داده شد.

بیماری تب هموراژیک کریمه- کنگو یک بیماری حاد در انسان است که مرگ و میر بالایی دارد. خوشبختانه بیماری به ندرت در انسان بروز می‌کند، گرچه ممکن است بیماری در حیوانات شایع‌تر باشد.

توزیع جغرافیایی ویروس مانند توزیع جغرافیایی کنه انتقال دهنده بیماری گسترده است. این بیماری برای اولین بار در سال ۱۳۷۸ به طور رسمی و قطعی در کشور ما تایید و شناسایی شد.

با توجه به آغاز فصل گرما و شیوع این بیماری آشنایی با آن و رعایت نکات ذیل در پیشگیری از آن برای همگان ضروری و قابل توجه است.

ویروس تب هموراژیک کنگو، مخزن بیماری و ناقلین بیماری

ویروس این بیماری از جنس نایروویروس‌ها است. تمام ۳۲ عضو جنس نایروویروس توسط کنه‌های آرکازیده یا کنه‌های اکزودیده منتقل می‌شود، اما تنها سه نوع ویروس از جنس نایروویروس عامل انتقال بیماری به انسان بوده است که عبارت است از ویروس گوسفندان، NAIROBI و DUGBE و ویروس CCHF که بیماری زایی ویروس CCHF برای انسان بیشتر از دو ویروس دیگر است.

ویروس CCHF می‌تواند طیف گسترده‌ای از حیوانات وحشی و اهلی را آلوده کند. بسیاری از پرندگان نسبت به این عفونت مقاومند ولی در شترمرغ‌ها این آلودگی با میزان شیوع بالایی دیده شده است.

حیوانات از طریق نیش کنه‌های آلوده به بیماری دچار می‌شوند.

یکی از عواملی که باعث می‌شود ویروس در چرخه حیات باقی بماند این است که ویروس از کنه ماده آلوده، به تخم کنه انتقال می‌یابد.

در هر حال، مهم‌ترین منبع آلودگی کنه‌هایی هستند که از مهره‌داران کوچک تغذیه می‌کنند مثل کنه‌های هیالومای نابالغ.

کنه با یک بار آلوده شدن به ویروس در تمام مراحل تکاملی خود آلوده باقی می‌ماند و کنه بالغ ممکن است آلودگی را به مهره‌داران بزرگ مثل احشام منتقل کند.

در گاو و گوسفند و بز بعد از اینکه حیوان آلوده شد، به مدت یک هفته ویروس در جریان خون به گردش در می‌آید. انسان از طریق تماس مستقیم با خون و سایر بافت‌های آلوده احشام یا در اثر گزش کنه، آلوده می‌گردد.

اکثر موارد ابتلا مربوط به کارکنان کشتارگاه‌ها و دامداران و دامپزشکان می‌باشد.

علائم کلینیکی بیماری

دوره کمون بیماری به راه سرایت آلودگی بستگی دارد. به دنبال آلودگی از طریق نیش کنه معمولاً دوره کمون تا سه روز و حداکثر ۹ روز به طول می‌انجامد.

دوره کمون بیماری متعاقب تماس با خون یا بافت آلوده ۵ تا ۶ روز و حداکثر ۱۳ روز به طول می‌انجامد.

بروز علائم بیماری به طور ناگهانی است. با تب، درد عضلانی، سرگیجه، درد در ناحیه گردن، سفت شدن گردن، پشت درد، سردرد، سوزش چشم‌ها و حساسیت به نور همراه است.

کنه انتقال دهنده CCHF

کنه‌های جنس HYALOMMA که وجه مشخصه آن‌ها وجود نوارهای سفید و قهوه‌ای مایل به قرمزی بر روی پاهای آنها می‌باشد، بیماری را منتقل می‌کنند. سایر کنه‌ها نیز می‌توانند ویروس تب کنگو را انتقال دهند اما چنین به نظر می‌رسد که ارتباط خاصی بین کنه‌های جنس هیالوما با انتقال ویروس وجود داشته باشد. به طوری که کنه‌های جنس هیالوما در وضعیت لاروی و نمفی و همچنین در وضعیت بلوغ به خوردن خون میزبان‌های خاصی بیشتر رغبت نشان می‌دهند که با میزبان‌های انتخابی سایر کنه‌ها متفاوت است.

کنه‌های جنس هیالوما در حالت لاروی و نمفی از پستانداران کوچک مثل خرگوش و موش و همچنین از ماکیان مثل مرغ و خروس تغذیه می‌کنند.

در حالی که کنه‌های بالغ، حیوانات بزرگ را ترجیح می‌دهند مثل گاو، گوسفند، بز، زرافه، کرگدن.

پس نتیجه می‌گیریم که لارو یا نمف کنه هیالوما خون انسان را نمی‌خورد بلکه سایر کنه‌های نابالغ می‌توانند انسان را بگزینند.

انسان چگونه به ویروس تب کنگو آلوده می‌شود؟

- ۱- از طریق نیش کنه هیالوما
- ۲- تماس پوست خراشیده با خون تازه یا بافت آلوده به ویروس
- ۳- تماس پوست خراشیده با خون یا بافت بیمار آلوده یا انتقال از طریق سوزن و وسایل تیز و برنده مورد استفاده در بیمارستان
- ۴- تماس پوست خراشیده با خون یا بافت آلوده گوسفند، گاو، بز و خوک

ویروس تب کنگو سایر حیوانات را چگونه آلوده می‌کند؟

براساس بررسی‌های انجام شده فقط انسان و نوزاد تازه متولد شده موش به راحتی در مقابل این ویروس از پای در می‌آیند و گرنه سایر حیوانات یا نسبت به ویروس بیماری مقاومند یا اینکه به شکل خفیف به عفونت دچار می‌گردند. گاهی اوقات این عفونت به گونه‌ای است که ویروس در خون به گردش در می‌آید، به ویژه در احشام مثل گاو و گوسفند.

انسان‌ها در چه زمانی در معرض خطر قرار می‌گیرند؟

این بیماری اغلب کشاورزان و دامداران را گرفتار می‌کند و مردم شهری در صورتی که کنه آلوده آنها را نیش بزند یا حیوانی را شکار و بعد کشتار کنند، آلوده می‌شوند. اگر فردی کنه آلوده به ویروس را با انگشت له کند نیز آلوده می‌گردد. تنها کسانی که مرتباً در

معرض آلودگی هستند قصابان و کارکنان کشتارگاه‌ها هستند. چون آن‌ها صدها بار در روز با خون تازه و سایر بافت‌های گاو و گوسفند در تماسند.

وقتی دام را کشتار می‌کنند، کنه‌ها از پوست دام جدا می‌شوند و به هر چیزی که در دسترس باشد می‌چسبند و این خطر دیگری است که شاغلین کشتارگاه‌ها را تهدید می‌کند.

آیا خطری مصرف کنندگان گوشت را نیز تهدید می‌کند؟

ویروس CCHF نسبت به حرارت و PH اسیدی یا قلیایی بالا مقاوم نیست. دانشمندان بر این عقیده‌اند که وقتی لاشه گوسفند را بعد از کشتار آویزان می‌کنند تا خون دام کاملاً تخلیه گردد، PH گوشت اسیدی می‌شود و ویروس از بین می‌رود.

توصیه می‌شود:

- ۱- از خرید گوشت و ذبح دام زنده از مراکز فروش غیر مجاز خودداری گردد.
- ۲- گوشت خریداری شده به مدت ۲۴ ساعت در کیسه در بسته در یخچال نگهداری و سپس با دستکش برای نگهداری آماده و سپس استفاده شود.

تهیه و تنظیم: مرکز بهداشت، درمان و مشاوره دانشجویان